

**Муниципальное бюджетное образовательное учреждение
Основная общеобразовательная школа № 2
имени Защитников Отечества с. Камбилеевское
МО - Пригородный район, РСО-Алания
363100 с. Камбилеевское, ул. Ю. Кучиева, 93
Телефон 8(867-38)2-70-46**

Принято
на педсовета школы
протокол № 1
от « 31» августа 2022 г.

«Согласовано»
зам. директора школы
Гуриевой З.Е.
«31» августа 2022г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА
учебного предмета
« Традиционная культура осетин» (ТКО)
для 8 класса основного общего образования
на 2022-2023 учебный год

Составитель:
Качмазова Зема Ивановна

Ахуырадон – тематикон пълан ирон æгъдæутты уроктаем

№	Темæ	Эпиграф урокмæ	Сахат	Литературæ
1	Разныхас. Нæ разагъды фыдæлтæ æмæ Ирыстон	«Осетины стояли некогда на высочайшей, непостижимой нам ступени образованности, по крайней мере, в нравственном отношении»	1	1.Бзарты Руслан Иры истори цыбырæй ,№1,91 аз 2.Цæллагаты М Дунайы хæсты, Ордж., 1970 аз 3.Айпарты Зарæ Фыссынад, лит-рæй историон равз, Дз., 94 аз 4.Абайты Васо Скифтæ æмæ ирæттæ. 4ч.,Геродот, Влад., 1991 аз 5-7 ф.
2	Аланыстон æмæ йæ хъысмæт	...Абон нæ равзæрд, нæ истори иртасынц, ахуыр кæнынц стыр ахуыргæндтæ, уæрæх дзыллæтæн æй дзурынц.Æмæ йæ мах нæхæдæг дæр хъуамæ хорз зонæм.Уымæн æмæ, йæхи чи нæ зоны, уый никайы базондзæн, йæхи чи нæ уарзы уый никайы бауарздæн... Цгъойты Хазби	1	1. Айларты Зарæ Фыссынад, лит-рæйы историон равз ,Дз., 94 аз 2. Цгъойты Х. Рæстдзинад ,12.12.89 аз 3. Ж. Дюмезиль Осетинский эпос и мифалогия . М., 77г.
3	Ирон æхсæнады арæзт. Особайы дуг.	Ирон æхсæнад йæ равзæрынай фæстæмæ уыди æнæкъласон æхсæнад æмткæй райсгæйæ... Иры дзыллæтæ хастой иу ирон ном, уыди сын иу ирон æгъдау, цæсгом, намыс, фарн...	1	1. Айларты Изм. Ирон фарн . 493-503 фарс. 2. Хетæгкаты Къ. Особа (очерк) 3. Е.А. Калоев Осетины .М., 1971г.
4	Ирон адæмы монон культурæ	Счастливы должны быть осетины, измеряя славные корни свои	1	1. Чиныг Геродот 2. Скифаг паддзах Анахарсисы амындтытæ 3. Абойты З. Аланты байзæддаг! Мæ туг, ме стæг .г. Рæстдз. – 98 аз 4. Алайрты Изм. Ирон фарн –503-512 фарс.

9	Алайнаг архитектурæйы традицитæ. Хæххон архит- цыртдзæв,мæсгуытæ, кувæндæттæ.	Куы лæууы рагбыл фыдæлты мæсыг. Нæ таурæгътæ.нæ рагон заманзонæг... Зыны мæм афтæ,раст, цыма, кæсы Æнцæд кæмæдæр аланты хæстон лæг... Кæсы нæ мæсыг, сиды нæм, цыма Рох ма кæнут уæ хъæбатыр фыдæлты		1.Айларты З. Фыссынады 1-аг цыртдзæвн . 17-31 ф. 2.Айларти Изм. Рагон фидæртты арæзт .Ирон фарн .17-18 ф. Докладтæ: Мæсгуытæ æмæ сæ хуызтæ .18-23 ф. Зæппадзтæ, сæ фæзынд, сæ арæзт. 24-25 ф. Ирæтты ахаст сæ фыдæлты мæрдтæм, цыртдзæвæнтæ, сæ архæй арæзт. 24-зод 2. Хъайттаты С. Ирон хабæрттæ. 110-116 ф.
Ирон бæстыхæйтты арæзт				
10	Рагон фидæрттæ æмæ сæ арæзт	Галуанты-фидæрты аразыны дæсныйад цыди комæй коммæ, æфцæгæй æфцæгмæ, æмæ алантæ-ирæттæ цы хæхты цардысты. уым сæ зонды æрхъуыды, къухты дæсныйад ныууагътой сæ уæлæ, кадджыты æмæ таурæгътæ куыд баззад, афтæ Ахъденджызæй Сауденджызмæ. Айл. Изм.		1.Айларти Изм. Ирон фарн . 17-23 ф.
11	Хæххон хъæутæ æмæ ныхæсты æвæрд	...Цæрæн бæстыхæйтты æвæрдмæ, сыхтыл дихтæй, фæндæгты уагæй, иумæйаг ныхæсты æмæ æцайæнты арæзтæй æргом дзурæг уыдысты комбæсты иумæйаг фарныл, уымæн та йæ сæргы лæууыдысты уынаффæйы хистæртæ- Ныхасы хистæртæ		1.Айларти Изм. Ирон фарн . 23-28 ф. 2.Хъайттаты С. Ирон хабæрттæ.79-86 ф. Карца-330 ф. Лабæ-331 ф. Хъобангом-342 ф. Дæргъæвс-343 ф.

17	Ирон фынгæвæрд. Йæ нысан, символ	Ирон фынджы æгъдау-æгъдауы фурды нау. Ирон фынджы æгъдау, кæстæр, дæуæн у скъола. Уым ахур кæн лæгау æмæ дæм уа æгъдау. Мыртазты Б.	2	1. Айларты Изм. «Ирон фарн»- Фынгæвæрды фæкт»-236 фарс 2. Къарджиаты Бекызæ «Ирон æгъдæуттæ» 3. Хъайттаты С. «Ирон хабæрттæ» -«Ирон фынджы сегъдау»-2003 фарс -«Фынг»- 185 ф. -«Фынджы уæлхъус ма»- 186 ф. -«Туджы фынг»-190 ф.
18	Урок-равдыст «Ирон фынг –ирон хæдзары кад»	Конкурс «Хуыздæр чи зоны ирон хæринагтæ, ирон фынджы æгъдæуттæ»		
19	Уæлæйы æмæ къахы дарæс. / Ирон дарæс /	Нæ фыдæлты рæсугъд фæлыст куыд рох у: Ирон нымат . Ирон цухъхъа ирон худ! Цы нын фестут? Цы дымгæ уæ фехста? Куыд нæ мысут нæ фæндырдзагъд, нæ хъазт та? Куыд фидыдтат! Цы кад уын уыд нæ зæххыл! Ирон фæлыст европæйаг фæлыстæн. Ахъазаджы æмбал уайд, зæххыстæн! Мыртазты Б.		1. Къоста «Чи дæ?» 2. Айларты Измаил. «Ирон фарн»- 175 ф.
20	Ирон мыггæгты равзæрд æрвадæлттæ.	Нæ фыдæлтæн сæ авдæн. Мæн ма нырдæр фæузы Цæрукъаты Ал.		
21	Н/Р «Мæ мыггаджы бæлас»	«Мæ фыд лæг уыд» зæгъыс. Бæгуы, дæ фыд лæг уыд. Фæлæ дæхæдæг кæд лæгдæр дæ дæ фыдæй; Мæ хæлар, уæд зæххыл Цæмæн уыдис дæ гуырд . М.Б.		